

Tiedonkeruiden muuttuminen otettaessa käyttöön korkeakoulujen valtakunnallinen tietovaranto 2014

Ammattikorkeakouluille ja yliopistoille on säädetty velvollisuus tallentaa opiskelijatietojaan Korkeakoulujen valtakunnalliseen tietovarantoon (28.6.2013/484) laissa opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä (18.12.1998/1058). Laki tulee voimaan 1.1.2014 ja Korkeakoulujen valtakunnallinen tietovaranto otetaan käyttöön keväällä 2014 syksyllä toteuttavia opiskelijavalintoja varten. Opetus- ja kulttuuriministeriö on delegoinut tietovarannon teknisen ylläpitäjän tehtävän CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy:lle.

Tietovarantoa on kehitty osana RAKETTI-hanketta RAKETTI-VIRTA projektissa. Projekti on tuottanut korkeakoulujen käyttöön tiedonsiirtomääritykset ja tietojen siirtämisen sekä tietovarantoon tallentamisen mahdollistavat keskitetyt tietojärjestelmäpalvelut. Korkeakoulut vastaavat lähdetietojensa muuntamisesta yhteismitalliseen muotoon ja siirtämisestä tietovarantoon. Korkeakoulukohtaisten toteutusten edistymisen perusteella projekti arvioi, että kaikki korkeakoulut pystyvät toteuttamaan omien tietojensa siirtämisen viimeistään maaliskuussa 2014.

Korkeakoulut tallentavat ja pitävät yllä opiskelijatietoja sisältävän rekisterinsä tietoja valtakunnallisessa tietovarannossa korkeakoulujen opiskelijavalintoja varten säädettyssä laajuudessa:

1. henkilön henkilötunnus tai muu vastaava yksilöivä tunnistetieto;
2. tiedot henkilön suorittamista ammattikorkeakoulututkinnoista, ylemmistä ammattikorkeakoulututkinnoista sekä alemmista ja ylemmistä korkeakoulututkinnoista sekä tiedot opintosuorituksista ja niiden arvosanoista;
3. tiedot henkilön opiskeluoikeuksista ammattikorkeakoulututkintoon, ylempään ammattikorkeakoulututkintoon, pelkästään alempaan korkeakoulututkintoon, sekä alempaan että ylempään korkeakoulututkintoon ja pelkästään ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen sekä tiedot opiskelupaikan vastaanottamisesta ja ilmoittautumisesta näihin tutkintoihin johtavaan koulutukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen välisissä tulossopimuksissa 2013-16 on sovittu korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon kehittämisestä korkeakoulujen ja viranomaisten tarpeisiin. Tämän mukaisesti korkeakoulujen ja viranomaisten tietovirtojen kokonaisuuden rationalisoimiseksi yllä 3. kohdassa luetellun lisäksi korkeakoulut tuovat tietovarantoon **tiedot henkilön opiskeluoikeuksista ammattikorkeakoulujen ammatilliseen opettajankoulutukseen ja erikoistumisopintoihin sekä yliopiston jatkotutkintoihin ja erillisiin opettajan opintoihin sekä tiedot läsnä- tai poissaoloilmoittautumisista näihin opintoihin**, jotta näitä varten ei tarvitse järjestää erillisiä tiedonkeruita. Edellä säädöksen 2. kohdan opintosuoritukset ja niiden arvosanat käsittävät kaikki korkeakoulun myöntämät opintosuoritukset arvosanatietoineen eli myös edellisessä virkkeessä mainittujen opiskelijoiden osalta.

Säädetävää tietosisältöä on yksityiskohtaisella tasolla tulkittu ja tarkennettu siten, että korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämistä varten kootusta tietosisällöstä pystytään myös toteuttamaan tiedonkeruita. Tietosisältö mahdollistaa ammattikorkeakouluista ja yliopistoista Tilastokeskuksen keräämät opiskelija- ja tutkintotiedonkeruut sekä opetus- ja kulttuuriministeriön opintopistetiedonkeruut. Määrittely on tehty korkeakoulujen, Opetushallituksen, Tilastokeskuksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyönä. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Tilastokeskus ja CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy testaavat tiedonkeruiden toteuttamista erikseen sovittujen korkeakoulujen kanssa näiden tietovarantoon tallentamasta aineistosta syksyn 2013 opiskelijatiedonkeruun ja vuoden 2014 alun tutkinto- ja opintopistetiedonkeruiden osalta.

Mikäli vielä kesken olevien korkeakoulujen omien tiedonsiirtototeutusten testaamisen yhteydessä ei ilmene odottamattomia ongelmia ja kaikki korkeakoulut voivat täyttää tallennusvelvollisuutensa viimeistään maaliskuun 2014 aikana, viranomaistiedonkeruut korkeakoulujen opiskelijavalintojen käyttöön otetusta tietovarannosta ovat mahdollisia vuoden 2014 tietojen osalta tiedonkerääjien niin päätessä. Tämä tarkoittaisi Tilastokeskuksen opiskelijatiedonkeruita syksyllä 2014 ja muita tiedonkeruita vuoden 2015 alussa. Tietovarannon tiedoista on mahdollista laskea vuoden 2014 opiskelijatiedonkeruussa tarvittavat aiemmin suoritettujen opintopistemäärät.

Tietovarantoon perustuvan tiedonkeruun prosessi

Lain 18.12.1998/1058 6c.2 §:n mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö määrää, miten kukin korkeakoulu pitää tietovarannon sisällön ajan tasalla. Suunnitelman mukaan asiaan liittyvät määräykset annetaan vuosittain korkeakouluille lähetettävien opetus- ja kulttuuriministeriön ja Tilastokeskuksen tiedonkeruukirjeiden osana. Määräyksen mukaisesti korkeakoulut pitäisivät tietovarannossa tietosisältöä yllä vähintään opetus- ja kulttuuriministeriön määräämän päivitystiheyden mukaisesti tai tiheämmin, esimerkiksi kerran vuorokaudessa tietosisältöä päivittäen. Määräyksen mukaan minimitiheys tietojen päivittämiselle olisi kerran kuukaudessa, jotta opintosuoritustietojen hyödyntäminen olisi mahdollista myös otettaessa esimerkiksi siirto-opiskelijoita yhteishakuajankatulojen ulkopuolella sekä valmistauduttaessa tietojen mahdolliseen hyödyntämiseen aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisessa.

Lain 18.12.1998/1058 6d §:n mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö voi tuottaa tietovarannosta koulutuksen ja tutkimuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin sekä muun seurannan ja ohjauksen edellyttämiä tietoaineistoja. Tätä varten opetus- ja kulttuuriministeriö ilmoittaa milloin tietovarannosta suoritetaan tietojen poiminta, mitä tietoja poiminta koskee ja miten tietovarannon tiedoista päätellään tai johdetaan muita tietoja, esimerkiksi summia. Korkeakoulu huolehtii, että on päivittänyt ilmoitettuun tiedonkeruujankokhaan mennessä lähdejärjestelmästä siirtämällä tietovarantoon tietosisältönsä vähintään vaaditun tilanpäivän mukaiseksi. Asia järjestetään siten, että korkeakoulun ei tarvitse ryhtyä erillisiin toimenpiteisiin tiedonkeruita varten, vaan CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy tekee opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannoista tietojen laskennan tietovarannosta.

- Opetus- ja kulttuuriministeriön opintopistetiedonkeruu ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa vuonna 2014 suoritetuista opintopisteistä poimittaisiin tietovarannosta 27.2.2015 korkeakoulun tietovarantoon tallentamien tietojen pohjalta (AMK-2A, -2B ja -9 sekä YO-2).

Järjestettäessä Tilastokeskuksen tiedonkeruut tietovarannosta, Tilastokeskus ilmoittaa, milloin sen tiedonkeruiden aineistot poimittaisiin tietovarannosta ja korkeakoulu huolehtii, että on ilmoitettuun tiedonkeruujankokhaan mennessä päivittänyt tietovarantoon tietosisältönsä vähintään vaaditun tilanpäivän mukaiseksi. Asia järjestetään myös Tilastokeskuksen tiedonkeruun osalta siten, että korkeakoulun ei tarvitse ryhtyä erillisiin toimenpiteisiin tiedonkeruita varten. CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy muodostaa opetus- ja kulttuuriministeriön ja Tilastokeskuksen toimeksiannoista Tilastokeskukselle siirrettävän tiedoston.

- Tilastokeskuksen opiskelijatiedonkeruu ammattikorkeakouluista 20.9.2014 tilanteen mukaisista tiedoista poimittaisiin tietovarannosta viimeistään 1.10.2014 korkeakoulun tietovarantoon tallentamien tietojen pohjalta
- Tilastokeskuksen opiskelijatiedonkeruu yliopistoista 20.9.2014 tilanteen mukaisista tiedoista poimittaisiin tietovarannosta viimeistään 17.10.2014 korkeakoulun tietovarantoon tallentamien tietojen pohjalta
- Tilastokeskuksen tutkintotiedonkeruu ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa vuonna 2014 suoritetuista tutkinnoista poimittaisiin tietovarannosta viimeistään 21.1.2015 korkeakoulun tietovarantoon tallentamien tietojen pohjalta
- Tilastokeskuksen tiedonkeruu yliopistoissa opettajan pedagogiset opinnot vuonna 2014 suorittaneista poimittaisiin tietovarannosta viimeistään 31.3.2015 korkeakoulun tietovarantoon tallentamien tietojen pohjalta

CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n opetus- ja kulttuuriministeriötä ja Tilastokeskusta varten muodostamat korkeakoulukohtaiset tiedonkeruuaineistot ovat korkeakoulun saatavilla aineistojen muodostamisen jälkeen. Ennen aineistojen muodostamista korkeakoulu voi pyytää tiedonkeruuaineistojen ennakkoversiot tarkasteltavakseen.

Virheenkorjaus tietovarannossa

Lain 18.12.1998/1058 mukaisesti tietovarannossa olevat tiedot ovat korkeakoulun opiskelijatietoja sisältävän rekisterin looginen osa ja korkeakoulu rekisterinpitäjänä vastaa tietojen virheettömydestä. Tiedot tarkastetaan teknisesti jokaisen siirron yhteydessä. Tietojen korjaaminen tapahtuu siten, että korkeakoulu korjaa virheellisen tiedon lähdejärjestelmässään ja päivittää sen jälkeen tietonsa tietovarantoon. Tietojen tarkastamiseksi korkeakoulu voi lukea koko tietovarannossa olevaa tietosisältöään tietovarannon lukurajapintojen avulla sekä korkeakoulun ja tietovarannon välisen tiedonsiirron palvelimelle tallennettujen tiedostojen avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedonkeruut, joita ei suoriteta tietovarannosta

Suunnitelman mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön opintopistetiedonkeruu toteutettaisiin tietovarannosta. Muut tiedonkeruut toteutetaan kuten nykyisin opetus- ja kulttuuriministeriön suorina tiedonkeruina.

Tiedonkeruiden kehittäminen

Korkeakoulujen tietomallin (xdw-malli) ja korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon yhteinen ylläpito- ja kehitysprosessi perustuu RAKETTI-hankkeessa luotuihin korkeakoulujen, opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen yhteisiin toimintatapoihin ja ohjausryhmiin. RAKETTI -hankkeen ja -VIRTA projektin päättyessä tietovarannon ylläpidon ja kehittämisen ohjaukseen luodaan ohjausrakenne (seurantaryhmä), jossa nämä osapuolet ovat edustettuina. Mikäli muutokset tiedonkeruissa kohdistuvat korkeakoulujen tietovarantoon toimittaman tietosisällön muotoon tai laajuuteen, määritellään nämä yhteisten asiantuntijaryhmien työssä yksityiskohtaisesti. Yhteistyössä selvitetään myös, kuinka kauan tiedonkeruumuutoksen toimeenpano kestää, jotta tiedetään, koska uudistunut tietosisältö voi palvella tiedonkeruita.

Mikäli tiedonkeruiden kehittäminen on mahdollista tietovarannon tietosisällön pohjalta tiedonsiirtoja muuttamatta, voivat viranomaiset ilmoittaa tiedonkeruun tarkennuksesta konsultoituaan yhteisiä seurantaryhmää ja asiantuntijaryhmiä.